

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยรวมพลัง

สรุปข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัย ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยรวมพลัง สรุปข้อเท็จจริงจากคำร้องและเอกสารประกอบว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจดทะเบียนพรรคไทยรวมพลังไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคไทยรวมพลังต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕

ในส่วนของการจัดตั้งสาขาพรรค ปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ พรรคไทยรวมพลังได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๔ สาขา ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง คือ

ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๗๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองไผ่ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๒ คน

ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๘ คน

ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖๕/๒ (ตามแบบ ท.พ. ๒ เป็นบ้านเลขที่ ๑๖๗/๒) ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๐ คน

ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๑/๓๔๔ หมู่ที่ ๔ ตำบลนาดี อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

พรรคไทยรวมพลังได้ส่งทะเบียนสมาชิกพรรคและแผ่นดิสด์เกิด บรรจุนามชื่อสมาชิกพรรค เลขประจำตัว ๑ - ๕๖๗๔

เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลังอีก จำนวน ๔ สาขา เป็นครั้งที่สอง โดยมีเลขลำดับของสาขาพรรคและมีที่ตั้งอยู่ในสถานที่เดียวกันกับการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคที่ส่งให้ในครั้งแรก โดยต่างกันจำนวนกรรมการ

สาขาพรรค คือ ลำดับที่ ๑ มี ๕ คน ลดลงจากเดิมจำนวน ๓ คน ลำดับที่ ๒ มี ๕ คน เพิ่มขึ้นจากเดิม ๑ คน ลำดับที่ ๓ ต่างกันในส่วนที่ตั้งสาขาพรรคจากเดิม บ้านเลขที่ ๑๖๕/๒ เป็นบ้านเลขที่ ๑๖๗/๒ ลำดับที่ ๔ ไม่แตกต่างจากเดิม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคที่พรรคไทยรวมพลังจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองครั้งแรก และครั้งสองแล้ว ยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง จึงแจ้งให้หัวหน้าพรรคไทยรวมพลังจัดส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ หัวหน้าพรรคไทยรวมพลังได้ส่งเอกสารและชี้แจงเพิ่มเติมต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และเมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว จึงส่งคืนเอกสารดังกล่าว เนื่องจากพรรคได้จัดส่งเอกสารซ้ำซ้อนกับเอกสารที่ส่งให้แล้วในครั้งแรก พร้อมทั้งให้พรรคไทยรวมพลังจัดส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติม และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการรับสมาชิกพรรคที่พรรคไทยรวมพลังจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองครั้งที่สองแล้ว ปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วนถูกต้อง จึงแจ้งให้หัวหน้าพรรคไทยรวมพลังจัดส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติมอีกครั้ง

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังได้มีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อขอเลื่อนเวลาส่งเอกสารเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองครั้งแรกและครั้งสอง และทะเบียนการรับสมาชิกพรรค ออกไปถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ และหากการดำเนินการเป็นไปได้หรือไม่อย่างไร พรรคไทยรวมพลังจะได้พิจารณาดำเนินการในแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เร่งรัดให้หัวหน้าพรรคไทยรวมพลัง ดำเนินการจัดส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติม ไปให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ภายใน ๗ วัน และในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังได้ชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคไทยรวมพลังได้ดำเนินการจัดตั้งและบริหารมาด้วยดี แต่ในปัจจุบันปรากฏว่าเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นภายในพรรค เช่น กรรมการบริหารพรรคบางส่วนมีความขัดแย้ง กรรมการสาขาพรรคไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และการดำเนินการด้านเอกสารบางส่วนเกี่ยวกับการรับสมาชิกพรรคและการจัดตั้งสาขาพรรคมีอาจกระทำไม่ได้ทันตามกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับเป็นสาเหตุที่ขัดขวางการปฏิบัติงานของพรรคและไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยสมบูรณ์ได้

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงพิจารณาว่า พรรคไทยรวมพลังไม่จัดส่งเอกสารและคำชี้แจงเพิ่มเติม ไม่มีเอกสารหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่าการรับสมัครพรรคและการจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลังเป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยรวมพลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ กล่าวคือ ไม่ส่งสำเนาใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคและเอกสารประกอบการรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค ไม่ส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ในคราวประชุมที่มีมติให้รับสมัครพรรคซึ่งไม่สามารถพิจารณาได้ว่า พรรคไทยรวมพลังได้ดำเนินการรับสมัครพรรคและจัดตั้งสาขาพรรคทั้ง ๔ สาขา เป็นตามข้อบังคับพรรคหรือไม่ อย่างไร ประกอบกับ พรรคไทยรวมพลังได้มีหนังสือรับว่า ไม่สามารถดำเนินตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลัง ลำดับที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ และแจ้งให้พรรคไทยรวมพลังทราบ มีผลให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรค คือ ภายในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคไทยรวมพลังไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามมาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรค ตามนัยมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยรวมพลัง ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓)

หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อ นายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้อง ของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคไทยรวมพลัง

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วจึงเห็นว่า พรรคไทยรวมพลังไม่จัดส่งเอกสารและ คำชี้แจงเพิ่มเติม จึงไม่มีเอกสารหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่าการรับสมัครสมาชิกพรรคและการจัดตั้ง สาขาพรรคไทยรวมพลังเป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยรวมพลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๓ และ ข้อ ๑๔ กล่าวคือ ไม่ส่งสำเนาใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคและเอกสารประกอบการรับสมัครเข้าเป็นสมาชิก ไม่ส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมที่มีมติให้รับสมาชิกพรรค และ ข้อ ๕๔ ข้อ ๕๖ และข้อ ๕๗ คือ ไม่ส่งหนังสือแสดงความประสงค์จะจัดตั้งสาขาพรรคของผู้แทน สมาชิกที่ยื่นขอจัดตั้งสาขาพรรคต่อสำนักงานใหญ่พรรค รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ไทยรวมพลังในคราวประชุมครั้งที่มีมติอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรค รายงานการประชุมใหญ่สาขาพรรค ในคราวประชุมครั้งที่มีมติเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคครั้งแรก หนังสือแจ้งการอนุมัติให้ผู้ริเริ่มจัดตั้ง สาขาพรรคดำเนินการประชุมใหญ่สาขาพรรคครั้งแรกเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ซึ่งไม่สามารถ พิจารณาได้ว่าพรรคไทยรวมพลังได้ดำเนินการรับสมาชิกพรรคและจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่สาขา เป็นไปตาม ข้อบังคับพรรคหรือไม่ อย่างไร ประกอบกับพรรคไทยรวมพลังได้มีหนังสือรับว่าไม่สามารถดำเนินการ ตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียน พรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลัง ลำดับที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ และแจ้งให้ พรรคไทยรวมพลังทราบ

พิเคราะห์จากข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง เอกสารประกอบคำร้อง และหนังสือชี้แจงพรรคไทยรวมพลัง ฟังเป็นที่ยุติได้ว่า พรรคไทยรวมพลังไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยรวมพลัง (ภายในวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕) พรรคไทยรวมพลังไม่มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา กรณีจึงมีเหตุที่จะยุบพรรคไทยรวมพลังได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อนึ่ง การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ เปิดโอกาสให้การจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่บุคคลจะรวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน เป็นสิ่งเสริมให้เกิดพรรคการเมืองได้ง่าย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีทางเลือกที่จะสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์เพื่อประชาชน พรรคการเมืองนั้นๆ ควรบริหารพรรคอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างน้อยต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ อย่างเคร่งครัด เพราะตัวกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องข้อปฏิบัติของพรรคการเมืองมีความชัดเจนอยู่แล้ว ประกอบกับในทางปฏิบัติ นายทะเบียนพรรคการเมืองจะทำคู่มือปฏิบัติงาน มีการประชุมชี้แจงอยู่เสมอ การทำงานด้านพรรคการเมืองต้องการมาตรฐานสูง การตรวจสอบจึงจำเป็นต้องใช้มาตรการที่เคร่งครัด เพื่อให้พรรคการเมืองมีประสิทธิภาพดังกล่าวแล้ว

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคไทยรวมพลัง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายผัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ